

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

10633 *Reial decret llei 11/2015, de 2 d'octubre, per regular les comissions per la retirada d'efectiu als caixers automàtics.*

I

L'adequat funcionament dels serveis de pagament és essencial per al desenvolupament fluid de les transaccions comercials i financeres.

En aquest sentit, el règim jurídic dels sistemes de pagaments té per objecte establir drets i obligacions per a prestadors i usuaris de serveis de pagament, amb la finalitat que els serveis esmentats es prestin en condicions de competència, transparència i confiança entre les parts.

La Llei 16/2009, de 13 de novembre, de serveis de pagament, enumera aquests serveis a l'article 1.2, i un d'aquests és: «els serveis que permeten la retirada d'efectiu d'un compte de pagament i totes les operacions necessàries per a la gestió del mateix compte de pagament». Precisament, una modalitat de prestació d'aquest servei és la retirada d'efectiu a la xarxa de caixers automàtics. Mitjançant aquesta xarxa, les entitats de crèdit posen a disposició dels seus clients un canal a través del qual presten diversos serveis bancaris, i el més habitual és la retirada d'efectiu. De fet, la retirada d'efectiu representa el 74 per cent del total d'operacions fetes amb caixers.

El sistema bancari espanyol es caracteritza per la gran capil·laritat de la seva xarxa de caixers a Espanya. Segons dades de juny de 2015, hi ha 50.479 caixers, fet que implica 1,09 caixers per cada mil habitants, xifra molt superior a la d'altres països del nostre entorn.

En els últims mesos s'ha anat produint un canvi en el sistema habitual de cobrament de comissions per la retirada d'efectiu en caixers automàtics, motivat per decisions de política comercial d'algunes entitats. En efecte, els clients que anteriorment havien d'abonar una comissió a l'entitat emissora de la seva targeta ara han d'abonar, en algunes ocasions, a més d'aquesta comissió, una altra d'addicional a l'entitat propietària del caixer.

La necessitat de mantenir la confiança i la seva influència en el desenvolupament del trànsit comercial, en un context de recuperació econòmica en què el consum intern es configura com un dels puntals d'aquesta recuperació, exigeix abordar amb caràcter d'urgència una regulació del model de cobrament de comissions per la retirada d'efectiu que traslladi als ciutadans certesa, garanteixi el principi de seguretat jurídica, i completi i aclareixi la regulació vigent de protecció al client d'entitats de crèdit.

II

Mitjançant la modificació de la Llei 16/2009, de 13 de novembre, de serveis de pagament, que duu a terme aquest Reial decret llei, s'estableix un nou model de cobrament de comissions per a la retirada d'efectiu de caixers automàtics que, en tot cas, evita el cobrament d'una doble comissió al ciutadà, i redueix en definitiu el cost per a l'usuari d'aquest servei.

Aquest model s'aplica exclusivament a comissions per retirada d'efectiu considerada en si mateixa, a crèdit i debit, i no afecta altres comissions vinculades als serveis de crèdit.

Amb aquesta nova regulació l'entitat propietària del caixer no pot exigir cap comissió a l'usuari del servei ni li pot causar despeses, però sí que la pot exigir a l'entitat emissora de la targeta. Les entitats poden arribar a acords per fixar l'import d'aquesta comissió. En absència d'acords, les entitats propietàries dels caixers automàtics han de determinar de manera no discriminatòria entre entitats quina comissió cobren per defecte a les entitats emissores de les targetes. A més, en els supòsits de retirada d'efectiu a debit, les entitats

emissores de la targeta únicament poden fer repercutir en el seu client, totalment o parcialment, la comissió satisfeta a l'entitat propietària del caixer, amb la qual cosa es limita l'import que es pot fer repercutir en l'usuari del servei.

Aquest règim jurídic es complementa amb mesures determinades destinades a reforçar la transparència i informació a l'usuari, i la vigilància i el control de l'aplicació de la nova regulació. En particular, les entitats han d'informar el Banc d'Espanya de les comissions que s'han de cobrar entre entitats de crèdit per la retirada d'efectiu i han d'informar, igualment, l'usuari del servei de la comissió que se li pot cobrar en el moment de la retirada d'efectiu.

El nou model entra en vigor l'endemà de la publicació d'aquest Reial decret llei en el «Butlletí Oficial de l'Estat», encara que s'estableix un termini mínim perquè les entitats puguin adaptar els seus sistemes de pagament a les modificacions que introdueix aquesta norma.

III

La part final d'aquest Reial decret llei consta d'una disposició addicional, una disposició transitòria, una disposició derogatòria i tres disposicions finals.

La disposició addicional única encomana a la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència l'elaboració d'un informe anual sobre els acords i les decisions adoptades en matèria de comissions.

La disposició transitòria única regula el règim d'adaptació de les entitats de crèdit.

La disposició derogatòria única ordena la derogació de totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa aquest Reial decret llei.

Finalment, les disposicions primera a tercera regulen, respectivament, els títols competencials en virtut dels quals s'adopta el Reial decret llei, l'habilitació al Banc d'Espanya per al desplegament de la disposició addicional segona de la Llei 16/2009, de 13 de novembre, i la seva entrada en vigor.

IV

En el context que assenyala l'apartat II d'aquesta exposició de motius, és de capital importància garantir sense dilació la reforma del model de comissions de la retirada en efectiu a través de caixers automàtics.

En efecte, en els últims mesos el model tradicional que funcionava a través d'acords multilaterals en el si de xarxes de caixers s'ha vist alterat. Davant el model anterior, en què el client pagava a l'emissor una comissió per retirada d'efectiu, ara, en alguns casos, ha de pagar al propietari del caixer i a la seva entitat emissora. Això comporta, en definitiva, un increment de les comissions que han de pagar els clients bancaris per aquest concepte, que en algun cas és superior al 100 per cent. Si bé el client té l'opció de triar entre els caixers que no cobrin comissió i per tant fer minvar o eliminar l'impacte, si es consagra aquest nou model, aquesta opció pot ser cada vegada més difícil d'exercir. Això repercuteix més significativament en els clients que operen en localitats petites amb menys nombre de caixers, en els d'entitats amb un àmbit d'actuació limitat a una regió o en els de banca per Internet. L'impacte d'aquesta qüestió és especialment rellevant si tenim en compte que es fan gairebé 18.000 retirades d'efectiu per caixer en un any.

Per tot això, en les mesures que adopta aquest Reial decret llei concorren les circumstàncies d'extraordinària i urgent necessitat que exigeix l'article 86 de la Constitució espanyola com a pressupost habilitador per recórrer a aquesta figura normativa.

En virtut d'això, en ús de l'autorització que conté l'article 86 de la Constitució, a proposta del ministre d'Economia i Competitivitat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 2 d'octubre de 2015,

DISPOSO:

Article únic. *Modificació de la Llei 16/2009, de 13 de novembre, de serveis de pagament.*

La disposició addicional de Llei 16/2009, de 13 de novembre, passa a configurar-se com a disposició addicional primera i s'afegeix una disposició addicional segona, amb la redacció següent:

«Disposició addicional segona. *Retirada d'efectiu a caixers automàtics.*

1. En cas de retirada d'efectiu amb targeta o altres instruments de pagament, l'entitat titular d'un caixer automàtic no pot exigir cap quantitat als clients d'entitats diferents autoritzades a Espanya o de sucursals d'entitats de crèdit estrangeres que operin a Espanya, sense perjudici de la comissió que pugui exigir a l'entitat emissora de la targeta o instrument de pagament.

2. Abans que procedeixi a la retirada d'efectiu a dèbit el titular de la targeta o instrument de pagament i amb la finalitat d'aconseguir-ne el consentiment exprés, l'entitat titular del caixer l'ha d'informar de la comissió que per la retirada esmentada es cobra a l'entitat emissora de la targeta o instrument de pagament, així com de la possibilitat que aquesta última faci repercutir aquesta comissió totalment o parcialment en ell.

En el cas de retirada d'efectiu a crèdit, la informació anterior ha d'incloure, així mateix, l'import màxim addicional que li pot aplicar l'entitat emissora d'acord amb el que disposa l'apartat 5.

3. El consentiment del titular de la targeta o instrument de pagament obliga l'entitat emissora al pagament de la comissió que exigeix el titular del caixer, sempre que el primer disposi de saldo suficient per atendre la retirada d'efectiu i la quantitat que l'entitat emissora pugui fer repercutir en ell d'acord amb l'apartat 5.

4. La comissió a satisfer per l'entitat emissora a l'entitat titular del caixer pot ser objecte d'un acord entre les dues.

A falta d'acord, la comissió que determini el titular del caixer respecte a l'entitat emissora de la targeta ha de ser la mateixa en tot el territori nacional i no pot ser discriminatòria, sense que puguin derivar diferències per a prestacions equivalents; així mateix, la comissió no pot distingir en funció dels clients de l'entitat emissora i només es pot revisar anualment.

Els acords i les decisions que s'adoptin a l'empara d'aquest apartat han de ser en tot cas acords amb la normativa de defensa de la competència.

5. Per la retirada d'efectiu a dèbit en caixers automàtics d'altres entitats, l'entitat emissora de la targeta o instrument de pagament no pot fer repercutir en el seu client una quantitat superior a la comissió cobrada per l'entitat titular del caixer a l'entitat emissora mateixa, ni aplicar-li cap quantitat addicional per qualsevol altre concepte. Dins del límit anterior, la quantitat que s'ha de fer repercutir és la que lliurement es fixi en el contracte entre l'entitat emissora i el seu client.

El que disposa el paràgraf anterior no és aplicable a les retirades d'efectiu a crèdit, en què l'entitat emissora de la targeta o instrument de pagament pot aplicar al client un import addicional per aquest concepte. En tot cas, aquest import no pot ser superior al que apliqui al client per la retirada d'efectiu a crèdit als seus caixers.

6. Les entitats titulars dels caixers o emissores de les targetes o instruments de pagament han d'informar el Banc d'Espanya de les comissions per la retirada d'efectiu a què es refereix l'apartat 4. La informació anterior s'ha de subministrar en la forma i amb el contingut i la periodicitat que determini el Banc d'Espanya.

7. Tenen consideració de normes d'ordenació i disciplina les disposicions anteriors. El seu incompliment es considera una infracció greu, llevat que tingui caràcter ocasional o aïllat, i en aquest cas s'ha de sancionar com una infracció lleu: tot això d'acord amb el que preveu la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit.»

Disposició addicional única. *Informe de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència sobre els acords en matèria de comissions.*

Anualment, la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència ha de remetre un informe al Ministeri d'Economia i Competitivitat sobre els acords o les decisions de les entitats de crèdit per a la determinació i l'aplicació de la comissió per la retirada d'efectiu amb targeta o altres instruments de pagament a què es refereix la disposició addicional segona de la Llei 16/2009, de 13 de novembre, de serveis de pagament, en la redacció que en fa aquest Reial decret llei. La Comissió Nacional dels Mercats i la Competència pot sol·licitar tota la informació que consideri pertinent per al compliment d'aquest manament.

El primer informe s'ha de remetre al Ministeri d'Economia i Competitivitat abans de la conclusió del primer semestre de 2016.

Disposició transitòria única. *Règim d'adaptació de les entitats de crèdit.*

Les entitats de crèdit s'han d'adaptar a les previsions que contenen els apartats 2 a 4 de la disposició addicional segona de la Llei 16/2009, de 13 de novembre, abans de l'1 de gener de 2016. No obstant això, les comissions derivades dels acords que adoptin les entitats de conformitat amb l'apartat 4 s'han de comunicar al Banc d'Espanya, d'acord amb el que preveu l'apartat 6 de la disposició esmentada i la disposició final segona d'aquest Reial decret llei.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les normes del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa aquest Reial decret llei.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret llei es dicta a l'empara del que disposen els articles 149.1.6a, 11a i 13a de la Constitució, que atribueixen a l'Estat les competències sobre legislació mercantil, bases de l'ordenació del crèdit i la banca i bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

Disposició final segona. *Habilitació normativa.*

S'habilita el Banc d'Espanya per desplegar el que preveu l'apartat 6 de la disposició addicional segona de la Llei 16/2009, de 13 de novembre, en el termini de dos mesos des de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret llei entra en vigor el dia de la seva publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 2 d'octubre de 2015.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY